

Čína a její postavení v mezinárodních vztazích

Čína

- od roku 1964 vlastní jaderné zbraně
- od roku 1971 stálým členem Rady bezpečnosti OSN
- od roku 2010 druhou největší ekonomikou světa
- od roku 2012 druhý nejvyšší rozpočet na armádu

Zahraniční politika

- Není členem žádné vojenské aliance a prosazuje nezávislou zahraniční politiku
- Důraz na územní integritu (Tibet, Xinjiang a Tchaj-wan)
- Hlavní metodou řešení sporů – dialog a pragmatismus (vzájemně výhodné řešení)
- 2013 změna dosavadní politiky „taoguangyanghui“ (udržování nízkého profilu) na „fenfayouwei“ (usilování o úspěch)
- Změna z čistě ekonomických vazeb na politickou spolupráci, více se zapojovat do mezinárodních témat (zejména bezpečnostních)
- Původní strategie: země se pasivně adaptovala na změny v mezinárodním systému – za účelem skrytí potenciálu země

Čína a Tchaj-wan

- Považuje Tchaj-wan za překážku rozšiřování čínského obchodu do Asie a vlivu v ní
- Snaha o znovusjednocení pod heslem „jedna země, dva systémy“
- Politika „jedné Číny“ – vytvoření diplomatických podmínek pro budoucí hladké připojení zpátky k ČLR (snaha izolovat Tchaj-wan, kdy nemohou třetí země udržovat diplomatické styky zároveň)
- Nejvíce vadí demokratické volby – nekompatibilní s čínským systémem
- 2015 investovala Čína do armády 215 miliard dolarů zatímco T-W jen 10,7
- Čle spolu obchodují – 2015 jejich obchod 200 miliard dolarů
- 40 % exportu Tchaj-wanu do Číny, 70 000 T-W firem zde podniká a v Šanghaji žije až milion Tchajwanců

Vztahy s Ruskem

- Rusko pro Čínu strategickým partnerem
- Čína především tři zájmy: vojenský, přírodní zdroje a stabilita ve střední Asii
- Rusko zájem o čínské investice – ekonomiky obou se vzájemně doplňují a potřebují
- 1991-2013 Čína 80 % vojenské techniky nakoupila v Rusku
- Obě země konají společná vojenská cvičení
- V klíčových zahraničně-politických otázkách demonstrují strategickou spolupráci
- Od r. 2001 rusko-čínská dohoda o přátelství
- Rusko dodává zejména ropu, zemní plyn a uhlí, Čína naopak strojní zařízení a spotřební zboží

Vztahy s USA

- Největší rival Číny – soupeří o pozici největší ekonomiky světa a postavení v asijsko-pacifickém regionu
- 2018 ekonomická válka – různá obchodní odvětví zatížena celními tarify (např. dovoz hliníku, oceli, solárních panelů či praček)
- Zákaz využívání čínských výrobků Huawei a čínských superpočítačů
- Trump označil covid za čínskou chřipku – v Číně jeho chování za tyranské a urážející
- Nyní snaha o uklidnění vztahů a návratu ke kooperaci
- Dle ČLR by vztahy měly vycházet ze vzájemné spolupráce, nekonfrontační politiky a vzájemného respektování odlišných politických systémů

Čína a Evropská unie

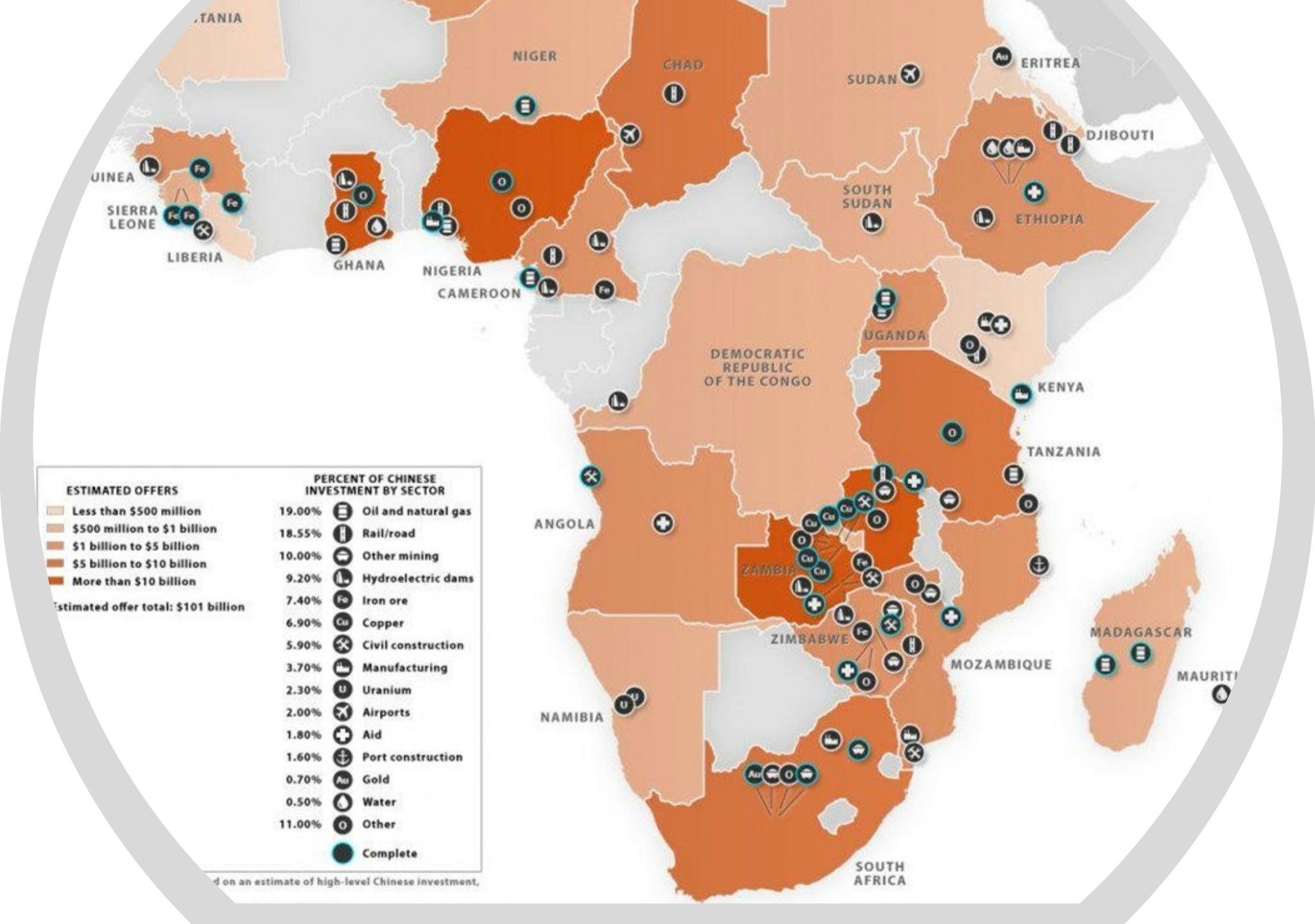
- 2003 ustanoveno strategické partnerství mezi Čínou a Evropskou unií
- Vrcholem vztahů je každoroční summit EU-Čína
- Čína vidí ve vztahu k EU rostoucí potřebu po prohloubení spolupráce v ekonomice, udržitelném rozvoji, globálním řízení a v boji proti terorismu

Vztahy s ČR

- Snaha M. Zemana navázat blízké vztahy prostřednictvím ekonomické diplomacie
- Kritika po neuskutečněných čínských investicích ve výši 95 mld. Kč
- Varování BIS před využitím čínských technologií pro telekomunikační sítě
- 2019 stěžování na názory některých politiků ohledně demonstrací v Hongkongu
- Vypovězena sesterská smlouva Praha-Peking kvůli politickému obsahu
- Další zhoršení vztahů po cestě předsedy senátu na Tchaj-wan – vyhrožování negativními politickými a ekonomickými důsledky

Zaměření na Afriku

- 2018 označena Afrika za naprostý základ zahraniční politiky – angažmá prakticky všude kde vláda uzná politiku jedné Číny
- Export čínské ideologie – vzdělávací a výměnné pobyty pro africké lídry
- Silná propaganda – v očích Afričanů Čína jako globální hráč číslo jedna
- Sympatie k Číně hlavně díky deklaraci nevměšování se do vnitřních záležitostí partnerských států (nekritizování nedemokratických vlád)
- Z Afriky dovoz hlavně nerostných surovin (kovy, paliva)
- Do Afriky levné spotřební zboží dostupné pro všechny, textil a dopravní prostředky
- Přímé zahraniční investice Číny a půjčky – budování infrastruktury, energetiky, zdravotnictví, zemědělství, průmyslu, vojenského sektoru a komunikačních sítí (již přes 3,2 bilionu korun)
- Výhodnější podmínky a ochota Číny – např. zbudování přehrady Ghana splatila v kakaových bobech
- S některými státy uzavírá vojenské dohody a exportuje spoustu zbraní
- V některých zemích už dokonce výuka čínštiny převažuje nad výukou Aj (povinné hodiny čínštiny mají např. v Keni, Ugandě nebo JAR)
- Problémem však zůstává ohrožení životního prostředí (př. drancování nerostného bohatství)
- Zajímavost – Zimbabwe zavede jako oficiální měnu čínský jüan výměnou za smazání dluhu

Based on an estimate of high-level Chinese investment.

Čína v Jižní Americe

- Další investice v J Americe (v plánu až 12 bilionů korun)
- V plánu železnice spojující Pacifik s Atlantikem (mezi Peru a Brazílií)
- Od 2009 Čína největším obchodním partnerem Brazílie
- Do J Ameriky dováží obrovské množství spotřebního zboží, elektroniky a spotřebičů, do Brazílie a Argentiny dokonce vlaky pro metro a železnici
- Do Číny naopak proudí např. sója či železo
- Stavba nového průplavu v Nikaragui
- Sociální bydlení, energetické projekty a čínské továrny ve Venezuele

Čínská orientace na moře

- Obrat k mořským zájmům v důsledku ekonomického růstu
- Expanze díky příklonu k velkým námořním ekonomikám (např. Japonsko, J. Korea, Singapur, atd.)
- Symbolem vzestupu je rozmach přístavního města Šanghaj
- 2012 Čína prohlásila, že se stane námořní mocností = budování flotily
- Budoucí konflikty a napětí mezi Čínou s okolním světem pravděpodobně na moři
- Dlouhodobý geopolitický cíl – námořně obklíčit Tchaj-wan

Surovinová závislost

- Dnes druhým největším spotřebitelem i dovozcem ropy (po USA)
- 1993 spotřeba ropy převýšila domácí produkci
- 60 % ropy ze zahraničí, vzrůstající trend i u plynu
- Nejvíce ropy z Ruska a Angoly
- Dále z šíitského Íránu a sunnitské Saudské Arábie = pravděpodobný svár konfliktu
- Strategie go out – poohlíží se po strategických zdrojích téměř po celé planetě (ukázkovým příkladem Afrika, za ropu platí téměř čímkoliv – od budování škol, silnic, nemocnic, pracovních příležitostí až po pokládku kabelů pro TV vysílání)

Nová Hedvábná stezka

- Komplexní obchodní, finanční, politická a bezpečnostní strategie
- Investice v řádu bilionů dolarů – spolupráce se stovkou zemí
- Dvě hlavní obchodní cesty: po souši do střední Asie, Ruska a dále do Evropy; po moři přes Indický subkontinent, kolem Bengálského zálivu, přes Indický oceán k východním břehům Afriky a dále skrz Suezský průplav do Evropy (z východního pobřeží Číny až do Rotterdamu)
- Plán na vybudování sítě rychlovlaků, dálnic, přístavů, plynovodů a ropovodů a další infrastruktury
- Cílem: zlepšení komunikace a infrastruktury na trase, usnadnění obchodu, zvýšení obchodu s EU a posílení peněžního oběhu
- V praxi: lepším vývozem zboží, kapitálu a práce snížit domácí nadprodukcí a pomoci internacionalizaci čínské měny

Zdroje:

- <https://www.iir.cz/drak-anebo-papirovy-tygr-pozice-ciny-v-21-stoleti>
- https://ceskapozice.lidovky.cz/recenze/zmena-postaveni-ciny-ve-svete-prinasi-novou-geopolitickou-hrozbu.A180413_141917_pozice-recenze_lube
- <https://sinopsis.cz/zahranicni-politika-clr-a-mezinarodni-postaveni-tchaj-wanu/>
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/mezinarodni-vztahy-rusko-cina-dohoda-o-pratelstvi-putin-si-tin-pching_2106281831_aur
- <https://www.businessinfo.cz/navody/cina-souhrnna-teritorialni-informace/2/#1.2>
- <https://infografiky.ihned.cz/hedvabna-stezka/r~e118265059f011e9b6a9ac1f6b220ee8/>
- https://www.google.cz/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.investicniweb.cz%2Fekonomika-politika%2Fpruzkum-firmy-se-boji-ze-spory-mezi-usa-cinou-potrvasi-roky&psig=AOvVaw1p1K_vOH1uZwO9N27UH8Y&ust=1636487745012000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCJDGpl_GifQCFQAAAAAdAAAAABAD
- <https://www.google.cz/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.denik.cz%2Fstaty-mimo-eu%2Feu-cina-investicni-dohoda-20210301.html&psig=AOvVaw2X1mNiu8TKIcJi3FiiTyex&ust=1636487814250000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCLCbuaZGifQCFQAAAAAdAAAAABAD>
- <https://www.google.cz/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.e15.cz%2Fthe-student-times%2Fcina-ma-v-cesku-vliv-a-spolecnost-na-to-neni-pripravena-varuji-sinologove-1341942&psig=AOvVaw2nlyb4xcnqt4sIE862SfLT&ust=1636487867934000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCMjM3sPGifQCFQAAAAAdAAAAABAD>
- <https://www.google.cz/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.e15.cz%2Fbyznys%2Fprumysl-a-energetika%2Fropovod-forties-privadejici-ropu-ze-severniho-more-je-opet-v-provozu-1341643&psig=AOvVaw113mKnKorCFIMD6czhAHNg&ust=1636488381679000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCICtprriifQCFQAAAAAdAAAAABAD>
- https://www.google.cz/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.idnes.cz%2Fzpravy%2Fzahranicni%2Fcina-tchaj-wan-letadlova-lod-namorni-cviceni.A200412_193303_zahranicni_zaz&psig=AOvVaw16-U5hI3fjL_KHl4x81XTi&ust=1636488430477000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCMDhkdDlifQCFQAAAAAdAAAAABAD
- <https://www.pkimex.com/wp-content/uploads/P%5C%99%3ADstav-Shanghai-%C4%8C%3ADna-1280x320.jpg>
- <https://www.iir.cz/cinska-energeticka-politika-vuci-africe>
- <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2020/05/%C4%8C%3ADnsk%C3%BD-vliv-v-Africe-Riziko-nebo-v%C3%BDzva-pro-EU-IPPS.pdf>
- https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cinane-chteji-posilit-svuj-vliv-v-jizni-americe-chystaji-tam-stamiliardove-investice_201505181007_vkourimsky